

Ырғыз ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны бекіту туралы

Ақтөбе облысы Ырғыз аудандық мәслихатының 2025 жылғы 23 маусымдағы № 225 шешімі

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, "Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу бойынша жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п бұйрығына сәйкес сәйкес, Ырғыз аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:**

1. Ырғыз ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарлама осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Аудандық мәслихат
төрағасы*

М. Турымов

Ырғыз аудандық мәслихатының
2025 жылғы "23" маусымдағы
№ 225 шешіміне қосымша

МАЗМҰНЫ:

1. Қазақстан Республикасында қабылданған нормативтік құқықтық актілер, ережелер, стандарттар және материалдар.....	3
2. Глоссарий – негізгі терминдер және олардың анықтамалары.....	4
3. Жалпы ережелер.....	6
4. Кіріспе.....	7
5. Аңдатпа – нысанның қысқаша мінездемесі	8
6. КІРІСПЕ БӨЛІК (Заңнамалық бөлік – НҚК)	9

6.1 Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық (заңнамалық) база	10
6.2 Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеуге қойылатын талаптар	11
6.3 Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары (мәслихат шешімі)	15
7. НЕГІЗГІ БӨЛІК (1)	21
7.1 Ырғыз ауданы бойынша ҚТҚ полигондарының сипаттамасы	21
7.2 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдау	24
7.3 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданында қалдықтардың морфологиялық құрамы	27
7.4 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданында бекітілген ҚТҚ тарифтері мен нормалары	28
8. НЕГІЗГІ БӨЛІК (2)	29
8.1 Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары	29
8.2 Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар	32
8.3 Ерекше қалдықтарды қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар	33
8.4 Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар ..	36
8.5 Коммуналдық қалдықтардың жалпы көрсеткіштері бойынша бар проблемалар ...	37
8.6 Мақсаттар және міндеттер. Қалдықтарды басқару бағдарламасының нысаналы көрсеткіштері	39
9. ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІК	42

9.1 Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары ..	42
9.2 Бағдарламаны іске асыру мониторингі ..	43
9.3 Қажетті ресурстар ..	44
9.4 Күтілетін әлеуметтік-экономикалық әсер ..	45
9.5 ҚББ бағдарламасының іс-шаралар жоспары ..	46

10. ҚОСЫМША

Фотоматериалдар

Мәліметтер о құқық иеленушіге жер учаскесінің учаскенің (БМЖТ)

1. Қазақстан Республикасында қабылданған нормативтік құқықтық актілер, ережелер, стандарттар мен материалдар

1. *Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 02 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ заңы "Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі".*

2. *"Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 09 тамыздағы № 318 бұйрығы.*

3. *"Коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығы.*

4. *"Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 21 шілдедегі № 264 бұйрығы.*

5. *"Қалдықтарды жіктеуішті бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 06 тамыздағы № 314 бұйрығы.*

6. *"Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарында, абаттандырудың Қағидаларын бекіту туралы" Ақтөбе облыстық мәслихатының 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 349 шешімі.*

2. Глоссарий – негізгі терминдер және олардың анықтамалар

Глоссарий – бұл түсініксіз сөздерді түсіндіретін білімнің немесе адамның іс-әрекетінің қандай да бір саласына қатысты арнайы терминдердің сөздігі. Білімнің

қандай да бір саласында жоғары мамандандырылған терминдер сөздігі бар түсіндірумен;

Қалдықтар – өндіріс, жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету немесе тұтыну процесінде түзілетін, қайта өңделетін, кәдеге жаратылатын немесе қауіпсіз көмуге жататын заттар немесе заттар, шикізаттың қалдықтары;

Қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарлама – тұрмыстық қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі іс-шараларды жоспарлау, енгізу, қадағалау, талдау, өндірістік бақылауды күшейту жөніндегі іс-шаралар тізбесі.

Қатты тұрмыстық (коммуналдық) коммуналдық қалдықтарға арналған полигон — ҚТҚ оқшаулау және залалсыздандыруға арналған арнайы қондырғы (ТҚК);

ҚТҚ полигоны – көп деңгейлі жер құрылысы. Мұндай құрылыстар қалдықтардың қоршаған ортаға әсерін барынша азайтуды көздейтін арнайы жобалар бойынша жасалады;

Қатты-тұрмыстық қалдықтар – адамның тұрмыстық қызметі нәтижесінде пайда болатын қатты қалдықтар. Адамның қатты және сұйық қалдықтарын шығару үшін кәріз жүйесі де қолданылады;

ҚТҚ полигондарын қалпына келтіру – қалпына келтірілетін аумақтардың ұлттық экономикалық құндылығы мен өнімділігін қалпына келтіруге бағытталған жұмыстар кешенін білдіреді;

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары – бұл зиянды әсерді азайту бойынша жоспарланған іс-шараларды тізімдейтін құжат табиғатты. Мұндай әрекеттер жіберілген арналған қорғауды атмосфераның, топырақ жабынның және табиғи су айдындарының, сондай-ақ өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің;

Өнеркәсіптік қалдықтар – табиғи және антропогендік текті материалдардың химиялық, термиялық, механикалық және басқа түрленулері нәтижесінде алынған өндірістің қатты, сұйық және газ тәрізді қалдықтары;

Қалдықтарды жинау – қалдықтарды одан әрі өңдеу, кәдеге жарату, залалсыздандыру, өңдеуді, кәдеге жаратуды, кәдеге жаратуды, кәдеге жаратуды жүзеге асыратын тұлғаның орналастыруы мақсатында қалдықтарды қабылдау;

Қалдықтардың жиналуы – қалдықтарды одан әрі өңдеу, кәдеге жарату, залалсыздандыру, орналастыру мақсатында оларды он бір айдан аспайтын мерзімге сақтау;

Коммуналдық қалдықтар – адамның тұтыну және тұрмыстық қажеттіліктері барысында пайда болған қалдықтар. Оларға пайдалану процесінде тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан тауарларды жатқызуға болады (киім, аяқ киім және т.б.). Сондай-ақ, ірі көлемді қалдықтар - тұрмыстық техника, жиһаз, тұрмыстық үй-жайларды ағымдағы жөндеуден шыққан қалдықтар коммуналдық қалдықтар болып саналады.

Қалдықтарды залалсыздандыру – механикалық, физикалық-химиялық немесе биологиялық өңдеу арқылы қалдықтардың қауіпті қасиеттерін азайту немесе жою;

Қалдықтарды кәдеге жарату – қалдықтарды қайталама материалдық немесе энергетикалық ресурстар ретінде пайдалану;

Қалдықтарды сақтау – қалдықтарды кейіннен кәдеге жарату, қайта өңдеу және (немесе) кәдеге жарату үшін арнайы белгіленген орындарда сақтау;

Қалдықтардың түрі – қалдықтардың классификаторы негізінде анықталатын шығу тегіне, қасиеттеріне және өңдеу технологиясына сәйкес ортақ белгілері бар қалдықтардың жиынтығы;

Қалдықтарды орналастыру – өндіріс қалдықтарын сақтау немесе көму және тұтыну;

Қалдықтарды қайта өңдеу – сұрыптауды қоса алғанда, физикалық, химиялық немесе биологиялық процестер, қалдықтардан шикізатты және (немесе) кейіннен тауарларды немесе өзге де өнімдерді өндіруде (дайындауда) пайдаланылатын өзге де материалдарды алуға, сондай-ақ қалдықтардың қасиеттерін өзгертуге бағытталған. олармен жұмыс істеуді жеңілдету, олардың көлемін немесе қауіпті қасиеттерін азайту мақсатында;

Қалдықтардың жіктелуі – қалдықтарды қоршаған ортаға және адам денсаулығына қауіптілігіне қарай деңгейлерге жатқызу тәртібі;

Қалдықтармен жұмыс істеу – қалдықтардың пайда болуының алдын алу және азайту, қалдықтарды есепке алу және бақылау, жинақтау, сондай-ақ қалдықтарды жинау, өңдеу, кәдеге жарату, кәдеге жарату, тасымалдау, сақтау (қоймаға қою) және кәдеге жаратуды қоса алғанда, қалдықтармен байланысты қызмет түрлері;

Қалдықтардың сыныптауышы – қалдықтарды жіктеу нәтижелерін қамтитын қолданбалы сипаттағы ақпараттық-анықтамалық құжат.

3. Жалпы ережелер

Осы "Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу" жобасын (бұдан әрі – ҚББ әзірлеу) әзірлеуге негіздеме 05.02.2025 жылғы № 1 мемлекеттік сатып алулар туралы шарт болып табылады. Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша ҚББ әзірлеу үшін Тапсырыс беруші/Ұйымдастырушы "Ақтөбе облысы Ырғыз ауданының сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – "Тапсырыс беруші") болып табылады. "Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарын басқару бағдарламасын әзірлеу" жобасының әзірлеушісі "Disposal of medical waste" ЖШС (бұдан әрі – "Жеткізуші") болып табылады.

Тапсырыс берушімен Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша ҚББ әзірлеу үшін ресми ақпараттық мәліметтерді (бастапқы деректер: ҚТҚ полигондарының жобасы,

техникалық паспорттар, СЭҚ қорытындысы және ҚОҚ рұқсаты) ұсынылды. Жеткізушімен ресми сұрау жіберді.

Ескертпе:

"Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу" жобасы құпия құжат болып табылады. Қазақстан Республикасының мемлекеттік құзыретті органдары мен мекемелерінің пайдалануына (электрондық нұсқасын жариялауға және беруге) ғана арналған. "Мемлекеттік сатып алу туралы" 2024 жылғы 1 шілдедегі № 106-VIII ҚРЗ Қазақстан Республикасының Заңына және 1994 жылғы 27 желтоқсандағы № 268-XIII Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес, құжаттарды (электрондық нұсқасы мен көшірмесін) беру. үшінші тұлғаларға және басқа тұлғаларға, оның ішінде жеке тұлғаларға және заңды тұлғаларға онсыз жазбаша келісімдер Өнім берушінің ("Disposal of medical waste" ЖШС) тыйым салынады.

4. Кіріспе

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы – бұл коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдауды және коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша мақсатты көрсеткіштерге қол жеткізуге бағытталған шаралар кешенін қамтитын стратегиялық құжат.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365-бабына сәйкес Қазақстан Республикасы (бұдан әрі - ҚР ЭК) аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары (бұдан әрі - ЖАО) коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеуді ұйымдастырады (бұдан әрі - Бағдарлама). Бағдарламаны жергілікті өкілді органдар бекітеді.

Осы Бағдарламаны әзірлеу барысында Ақтөбе облысы Ырғыз ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайына талдау жүргізіліп, сектордың проблемалары мен даму перспективалары анықталды коммуналдық қызметтерді басқару қалдықтармен жұмыс істеу және Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша кешенді шаралар ұсынылды.

Бағдарлама ұлттық стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттардың басымдықтарын, сондай-ақ халықаралық тәжірибені ескере отырып әзірленген.

Бағдарламаны іске асыру коммуналдық қалдықтарды басқару саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартуға, коммуналдық қалдықтарды жинау, сұрыптау және қайта өңдеу көлемін ұлғайтуға, коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға кері әсерін барынша азайтуға, Ақтөбе облысы Ырғыз ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мақсатты көрсеткіштерін жақсартуға әкеледі.

5. Аңдатпа – қысқаша мінездеме объектінің

Осы жоба Басқару бағдарламасын әзірлеу Ырғыз ауданының коммуналдық қалдықтары Қазақстан Республикасы Ақтөбе облысының Ырғыз ауданы үшін пайдаланылатын болады.

Ырғыз ауданы Ақтөбе облысында орналасқан. Әкімшілік орталығы Ырғыз ауылы болып табылады. Мәртебесі – облыстық бағыныстағы аудан. Қазіргі таңда аудан әкімі болып Н.Қ. Қызбергенов қызмет атқаруда.

2024 жылы тұрғындар саны шамамен 15000 адам құрайды.

Экономиканың негізгі саласы мал шаруашылығы болып табылады. Сондай-ақ халықтың басым бөлігі ауыл шаруашылығымен және көкөніс, жеміс-жидек өсірумен айналысады.

6. КІРІСПЕ БӨЛІК (Заңнамалық бөлік – НҚК)

6.1 Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық (заңнамалық) база

Қазақстан Республикасының "Экологиялық кодексі туралы" 02.01.2021 жылғы № 400-VI ҚРЗ Заңына, сондай-ақ "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 09.08.2021 жылғы № 318 Бұйрығына және "Коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 28.12.2021 жылғы № 508 бұйрығына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы әзірленуде.

Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеудің осы Қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экологиялық Кодексіне сәйкес объектідегі қалдықтарды басқару бағдарламасын, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын (бұдан әрі - бірлесіп) әзірлеуге және іске асыруға бірыңғай тәсілді қамтамасыз ету мақсатында әзірленген. Бағдарламалар).

2. Осы Қағидаларда Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінде айқындалған мағынадағы ұғымдар, сондай-ақ мынадай ұғымдар пайдаланылады:

- 1) жоспарлы кезең - Бағдарлама 10 жылдан аспайтын мерзімге әзірленген кезең;
- 2) қалдықтардың басым түрлері – қалдықтардың пайда болуын болдырмайтын және үлесін арттыратын қалдықтардың түрлері, оларды жоспарлы кезең ішінде қалпына келтіру қоршаған ортаға антропогендік жүктемені азайту тұрғысынан тиімдірек болады.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны аудандардың, аудандық және қалалық маңызы бар қалалардың жергілікті өкілді органдары бекітеді.

облыстық маңызы бар, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары.

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын Қалдықтарды басқару бағдарламасының объектісі меншігінде немесе өзге де заңды пайдалануында болатын заңды тұлғаның бірінші басшысы бекітеді.

6.2 Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеуге қойылатын талаптар

Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеуді ұйымдастырады және орындалуын қамтамасыз етеді. Коммуналдық қалдықтар деп келесі тұтыну қалдықтары түсініледі:

1) қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, қаптамалар, пайдаланылған электр және электронды жабдықтар, аккумуляторлар мен аккумуляторларды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, аралас қалдықтар және бөлек жиналған тұрмыстық қалдықтар;

2) аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар, егер мұндай қалдықтар өзінің сипаты мен құрамы бойынша үй шаруашылықтарының қалдықтарына ұқсас болса. Коммуналдық қалдықтарға өндіріс, ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, балық шаруашылығы, септиктер мен кәріз желілерінің қалдықтары, сондай-ақ ағынды сулардың қалдықтары, пайдаланудан шығарылған көліктер немесе құрылыс қалдықтары кіретін ағынды суларды тазарту қондырғыларының қалдықтары кірмейді. Тұтыну қалдықтарына адамның тіршілік әрекеті нәтижесінде түзілетін қалдықтар, өзінің тұтынушылық қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан өнімдер және (немесе) бұйымдар, олардың қаптамасы және өзге де заттар немесе олардың агрегаттық күйіне қарамастан жарамдылық не пайдалану мерзімі өтіп кеткен, сондай-ақ меншік иесі тұтыну қалдықтарынан дербес физикалық түрде құтылған не құжатпен оларды разрядқа ауыстырған қалдықтар жатады. Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттері (электронды және электрлік жабдықтар, құрамында сынап бар қалдықтар, аккумуляторлар, аккумуляторлар және басқа да қауіпті компоненттер) бөлек жиналып, мамандандырылған кәсіпорындарға қалпына келтіруге жіберілуі керек.

2. Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы елдің ұлттық, стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттарының басымдықтарын ескере отырып әзірленеді.

3. Аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті өкілді органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырады арқылы:

1) коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны өз құзыреті шегінде бекіту;

2) бекітулер нормалар білім беру және жинақтар коммуналдық қалдықтардың;

3) тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және жоюға халыққа тарифтерді бекіту.

4) қажетті инфрақұрылымның құрылуы мен жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін субъектілердің кәсіпкерлік, жүзеге асыратын жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру және қалпына келтіру бойынша іс-шаралар коммуналдық қалдықтарды жою, оның ішінде мемлекеттік-жекеменшік әріптестік арқылы; қайта өңделетін қалдықтардың көлемін ұлғайта отырып, коммуналдық қалдықтарды қалпына келтіру инфрақұрылымын ынталандыруды қамтамасыз ету кәсіпорындар мен қайта өңдеу қондырғылары, қайталама шикізатты пайдалану және өткізу, аймақтың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен;

5) ҚТҚ-ны уақытша сақтау алаңдарының, сақтауға арналған ұяшықтардың құрылысын ұйымдастыру тағамдық және органикалық қалдықтардың, алаңдардың немесе полигондардың үшін құрылыс қалдықтарынан, ҚТҚ полигондарынан өңірдің (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен;

6) өңірдің экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен қалдықтарды бөлек жинау енгізілген қалаларды (аудандарды) ұлғайтуды ұйымдастыру (қалалар);

7) құрылыс қалдықтарына арналған сұрыптау желілерін, арнайы техниканы, ұсақтау қондырғыларын және басқа жабдықтарды; бөлек жинауға арналған контейнерлерді, арнайы техниканы және автокөліктерді сатып алуды және орнатуды ұйымдастыру; аймақтың экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен (қалалар);

8) апатты үйінділердің пайда болуына жол бермеу бойынша жүйелі шаралар қабылдау, апатты үйінділерді жоюды ұйымдастыру.

4. Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырады арқылы:

1) коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеуді және олардың орындалуын қамтамасыз етуді ұйымдастыру;

2) білім беру және коммуналдық қызметтерді жинақтау нормаларын әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну қалдықтардың;

3) объектілерді салуға және (немесе) орналастыруға жер учаскелерін бөлу бойынша басқармаға коммуналдық қалдықтармен, жылы том оның ішінде үшін контейнерлік алаңдар мен қайталама шикізатты қабылдау пункттерін жайластыру;

4) коммуналдық қалдықтарды жою және көму объектілерін салуды қамтамасыз ету;

5) осы Кодекске, коммуналдық қалдықтарды басқару ережелеріне сәйкес коммуналдық қалдықтардың айналымын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін азайтуға, қалдықтарды кәдеге жаратуды арттыруға бағытталған іс-шаралар мен экономикалық құралдарды әзірлеу. деңгейдің олардың дайындық к қайталанған пайдалануда, қайта өңдеу,

көмуге жататын коммуналдық қалдықтарды кәдеге жарату және көлемін азайту, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы азайту;

6) коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу қағидаларын бекіту;

7) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлейтін және бекітетін әдістемеге сәйкес есептелген тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған тарифтерді әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну;

8) тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму жөніндегі операцияларды жүзеге асыратын субъектілер арасында тарифті бөлу тәртібін айқындау;

9) коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды, оның ішінде тасымалдауды және қалпына келтіруге немесе жоюға дейін жинақтауды көздейтін, оларды жинаудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыру;

10) жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру және басқа да қызметтерді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері үшін қажетті инфрақұрылымның құрылуы мен жұмыс істеуін қамтамасыз ету коммуналдық қалдықтарды жою, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы жою;

11) коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету;

12) органикалық коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді ынталандыру, оның ішінде компосттау арқылы;

13) жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету, оның ішінде тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу, кәдеге жарату, халықты тіркеу туралы ақпаратқа;

14) бөлек жинауды қоса алғанда, тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың, кәдеге жаратудың және қайта өңдеудің ұтымды жүйесі туралы халықты ақпараттандыру;

15) қалдықтарды энергетикалық кәдеге жарату объектілерінің иелері үшін қалдықтарды шығару бойынша жұмыстарды ұйымдастыру;

16) облыстағы (қаладағы) апатты үйінділер жойылған жағдайда олардың алдын алу бойынша жүйелі шараларды жүзеге асыру; облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен құрылыс қалдықтарын жинауды және өңдеуді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерін (оның ішінде Полигон операторын) субсидиялау мүмкіндігімен.

5. Ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты келесі жолдармен жүзеге асырады:

- 1) органикалық коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді ынталандыру, оның ішінде компосттау арқылы;
- 2) ұйымдар тұрақты әкету коммуналдық қалдықтардың;
- 3) коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде экологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету;
- 4) коммуналдық қалдықтарды рұқсатсыз жағудың алдын алу және жолын кесу.

6. Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы сонымен қатар коммуналдық қалдықтарды басқарумен байланысты ұйымдастырушылық іс-шараларды, қамтылған аумақтың географиялық ерекшеліктерін қамтиды және мыналарды ескереді келесісі:

1) орталықтандырылған жинау жүйесінің үздіксіз жұмысын және қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдауға қойылатын талаптардың орындалуын қамтамасыз етеді; Операторлардың қалдықтар иерархиясын және қалдықтарды бөлек жинауды сақтауы; қалдықтардың алдын алуға және азайтуға бағытталған іс-шаралар; қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қалпына келтіруді және (немесе) жоюды жүзеге асыратын қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік органдар мен кәсіпкерлік субъектілері арасындағы жауапкершілікті бөлу; қатты тұрмыстық қалдықтарды орталықтандырылған жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілерін тұрғын үйлерде тұратындардың саны туралы ақпаратпен қамтамасыз ету;

2) контейнерлік алаңдардың сұранысын жүргізу, оларды түгендеу және жаңарту, жер учаскелерін бөлу, контейнерлік алаңдар салу және салу, жаңа полигондарды, азық-түлік ұяшықтарын қайта құру, ескі полигондарды қалпына келтіру; құрылыс қалдықтарына арналған алаңдарды салу; қатты тұрмыстық қалдықтарды уақытша сақтауға арналған алаңдар; сатып алу және орнату: сұрыптау желілері, құрылыс қалдықтарына арналған ұсатқыш қондырғылар; бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнату; арнайы машиналар, машиналар; жол құрылысында қалдықтарды қайта пайдалануды қамтамасыз ету;

3) қалдықтардың пайда болуын болдырмау және қалдықтардың пайда болуын азайту, сондай-ақ қалдықтарды қалпына келтіру үлесін арттыру, стихиялық полигондардың пайда болуына жол бермеу мақсатында жалпы жұртшылыққа немесе қалдықтарды шығарушылардың белгілі бір тобына бағытталған ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;

4) тарату апатты қоқыс тастайтын жерлер.

7. ҚББ-да коммуналдық қалдықтармен белгіленген нысаналы көрсеткіштер Қазақстан Республикасының стратегиялық және тұжырымдамалық құжаттарына сәйкес жылдар бойынша бөлінген аудандар, аудандық және облыстық маңызы бар қалалар, республикалық маңызы бар қалалар, астана деңгейінде қалдықтарды басқару жүйесін жетілдірудің үдемелі нәтижесін қамтамасыз етеді.

8. Жергілікті атқарушы органдар қатты тұрмыстық қалдықтарды орталықтандырылған жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілеріне халықты қамту, білім беру көздерінен бөлек жинау деңгейі бойынша мақсатты көрсеткіштерді белгілейді.

9. Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, қалалардың жергілікті атқарушы органдары республикалық маңызы бар, астаналар коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу және оны жылдар бойынша іске асыру кезеңдерінде жұртшылықтың қатысуын және қоғамдық талқылауды қамтамасыз ету.

6.3 Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары (мәслихат шешімі)

Осы ережелер Мәслихаттың 11.12.2015 жылғы № 349 шешімімен бекітілді.

1. Осы Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім), Қазақстан Республикасының Жер кодексіне, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне, Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне, Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы" заңдарына (бұдан әрі – Заң), "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы", Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 235 бұйрығына "Қалалар мен елді мекендердің аумақтарын абаттандырудың үлгілік қағидаларын" және "Ағаштарды кесуге рұқсат беру" мемлекеттік қызмет көрсету қағидаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10886 тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. Қағидалар құқықтық мәртебесі мен шаруашылық қызмет нысандарына қарамастан, барлық заңды тұлғалар, жеке тұлғалар, сондай-ақ аула және қоғамдық аумақтарды абаттандыруға жауапты лауазымды адамдар үшін Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру тәртібін айқындайды.

3. Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру бойынша жұмыстарды үйлестіру және ұйымдастыру абаттандыруға жауапты жергілікті атқарушы органдармен, уәкілетті басқару органдарымен, мекемелер мен кәсіпорындардың басшыларымен жүзеге асырылады.

4. Қағидада қолданылатын негізгі ұғымдар:

1) абаттандыру – аумақтың инженерлік дайындығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету, жолдарды салу, сумен жабдықтаудың, кәріздердің, энергиямен жабдықтаудың коммуникациялық желілері мен құрылыстарын дамыту, жабындарды орнату, жарықтандыру жөніндегі жұмыстардың жиынтығын көздейтін шағын сәулет нысандары мен монументалды өнер нысандарын орналастыру, шу деңгейін төмендету, микроклиматты жақсарту, ауа бассейнінің, ашық су айдындары мен топырақтың

ластануынан қорғау, аумақты тазарту, жинау, санитарлық тазарту және көгалдандыру, іргелес аумақты және қалалар мен елді мекендердің ортақ пайдаланылатын орындарын тиісті түрде санитариялық, экологиялық және эстетикалық талаптарға жауап беретін азаматтардың өмір сүру жайлылығын арттыруға бағытталған іс-шаралар кешені;

2) ортақ пайдаланылатын орындар – бұл халық үшін қолжетімді немесе ашық аумақтар, нысандар;

3) жалпыға ортақ пайдаланылатын жерлер – алаңдар, көшелер, тротуарлар, кірме жолдар, кондоминиум объектісіне кірмеген іргелес жер учаскелері, жолдар, жағалаулар, саябақтар, скверлер, қалалық ормандар, бульварлар, су айдындары, жағажайлар, зираттар алып жатқан және оларға арналған жерлер. және халықтың қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған басқа объектілер (сумен жабдықтау, жылу құбырлары, тазарту құрылыстары және басқа да жалпыға ортақ пайдаланылатын инженерлік жүйелер, сондай-ақ жылу желілері мен жалпыға ортақ пайдаланылатын инженерлік жүйелердің қауіпсіздік аймақтары);

4) жеке тұрғын үй – қоныс учаскесіне орналасқан және шаруашылық пен басқа да құрылыстармен және жасыл желекті екіпелерімен бірге азаматтың меншігіндегі жеке (отбасымен) тұруға арналған үй;

5) тұрмыстық қатты қалдықтар (бұдан әрі - ҚТҚ) – қатты түрдегі коммуналдық қалдықтар;

6) қауіпті қалдықтар – құрамында бір немесе бірнеше қауіпті қасиеттері бар (уыттылығы, жарылғыштығы, радиоактивтілігі, өрт қаупі, реактивтілігі жоғары) зиянды заттары бар және қоршаған ортаға және адам денсаулығына тікелей немесе ықтимал қауіп төндіруі мүмкін қалдықтар. дербес немесе басқа заттармен байланыста болған кезде;

7) өндіріс қалдықтары – өндіріс процесінде түзілген және бастапқы тұтынушылық қасиеттерін толығымен немесе ішінара жоғалтқан шикізаттың, материалдардың, өзге де бұйымдар мен бұйымдардың қалдықтары;

8) қалдықтарды жарату – қалдықтардың пайда болуының алдын алу мен азайтуды, қалдықтарды есепке алу мен бақылауды, жинақтауды, сондай-ақ жинауды, өңдеуді, кәдеге жаратуды, кәдеге жаратуды, тасымалдауды, сақтауды (қоймаға қоюды) және жоюды қоса алғанда, қалдықтармен байланысты қызмет түрлері қалдықтардың;

9) полигондарда рұқсат етілмеген қалдықтар – сұйық қалдықтар; полигон жағдайында жарылғыш, коррозиялық, тотықтырғыш, жоғары жанғыш немесе жанғыш болып табылатын қауіпті қалдықтар; сумен әрекеттесетін қалдықтар; жұқтырған медициналық немесе ветеринарлық мекемелердің қалдықтары; тұрақтандырғыш материал ретінде пайдалануды қоспағанда, пайдаланылған шиналар мен олардың сынықтары кезінде қалпына келтірулер; қабылдау критерийлеріне сай келмейтін қалдықтар; құрамында сынап бар шамдар мен құрылғылар; түсті және қара металл сынықтары; литий, қорғасын-қышқылды аккумуляторлар; пестицидтер; макулатура,

картон және қағаз қалдықтары; шыны сынықтары; электронды және электрлік жабдықтар; құрамында тұрақты органикалық ластаушы заттар бар қалдықтар; пластмасса, пластмасса, полиэтилен және полиэтилентерефталат қаптамасының қалдықтары; құрылыс материалдарының қалдықтары; тамақ қалдықтары;

Тарау 2. Қалалар мен елді мекендердің аумақтарын абаттандыру

Параграф 1. Тазалық пен тәртіпті қамтамасыз ету.

Заңды және жеке тұлғалар Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумағында, оның ішінде жеке тұрғын үйлердің аумақтарында тазалықты сақтайды және тәртіпті сақтайды, абаттандыру элементтерінің (жолдар, тротуарлар, көгалдар, шағын сәулет нысандары, жарықтандыру, су бұру) бұзылуына және бұзылуына жол бермейді.) . Қажет болған жағдайда абаттандырылған аумақтарды ашу оларды бастапқы қалпына келтіреді.

Аумақты ағымдағы санитарлық күтіп ұстау аумақты абаттандыру саласында маманданған ұйымдармен жүзеге асырылады.

Қалалар мен елді мекендерді ағымдағы күтіп ұстау және санитарлық тазалау абаттандыру жөніндегі ұйымдар жүзеге асырылады.

Барлық ұйымдық-құқықтық нысандағы жеке және заңды тұлғалар, оның ішінде күрделі және уақытша объектілердің меншік иелері:

1) бөлінген аумақты санитарлық күтіп-ұстауды және абаттандыруды өз қаражаты есебінен дербес не ұйымдармен шарттар жасасу арқылы қамтамасыз етеді;

2) кез келген меншік объектілеріне ұқыпты қарайды, мемлекеттік меншік объектілеріне залал келтіру жағдайлары туралы тиісті органдарға хабарлайды;

3) көшелер мен үйлердің нөмірлері көрсетілген тақтайшаларды техникалық жарамды күйде және тазалықта ұстайды (қажет болған жағдайда тазалайды, жуады).;

4) қоршауларды (шарбақтарды) және шағын сәулеттік нысандарды тиісті жағдайда ұстайды (іргелес аумақтағы қоршаудың (шарбақтың) сыртын сырлау, әктеу);

9. Жеке тұлғаларға және заңды тұлғаларға емес рұқсат етіледі:

1) көшелерде, алаңдарда, жағажайларда, саябақтарда, скверлерде және жалпы аумақтарда қоқыс тастау пайдалануды;

2) ҚТҚ, ыдыстарды, өндірістік, тұрмыстық және қауіпті қалдықтарды жағу, кәсіпорындар мен жеке тұрғын үйлердің ішкі аумақтарын қоса алғанда, жалпы пайдаланымдағы орындарда, сондай-ақ контейнерлерде от жағу;

3) қалпына келтіру тазартылмаған суларды өнеркәсіптік кәсіпорындардың жылы су айдындары;

4) көлік құралдарын жуу, тазалау және жөндеу, сондай-ақ кілем бұйымдарын тұрғын кварталдар ішінде және жалпы пайдаланымдағы орындарда, су тарату колонкаларының, тұрғын үйлердің кіреберістерінің жанында, су айдындарында, адамдардың көпшілік демалатын орындарда жуу;

5) топырақты, қоқысты, сусымалы құрылыс материалдарын, жеңіл ыдыстарды, жапырақтарды, ағаш кесектерін брезентпен немесе жолдардың ластануын болдырмайтын басқа материалдармен қаптамай тасымалдау;

6) карьерден сусымалы материалы бар көлік құралын қайың жабындысы жоқ шығаруға;

Параграф 2. Аумақтарды тазалауды ұйымдастыру

Тазалау және мазмұны орындар жалпы пайдалануды қамтиды жылы өзің келесі қызмет түрлері:

- 1) ұсақ және тұрмыстық қоқыс және қалдықтарды тазалау және әкету;
- 2) ірі габаритті қоқыс және қалдықтарды тазалау және әкету;
- 3) сыпыру;
- 4) қамыс, арам шөп, шөптер және өзге жабайы өсетін өсімдіктерді шабу және әкету;
- 5) қоршаулар мен шағын сәулет нысандарын ағымдағы жөндеу және сырлау.

Көшелердің бүкіл ені бойынша жүру бөлігін, алаңдарды, жолдарды және қала мен елді мекеннің жол желісінің өткелдерін, тұрақ қалталарын, сондай-ақ жағалауларды, көпірлерді, жол өтпелерін тазалауды және тазалықты қолданыстағы заңнамаға сәйкес осы жұмыстарды жүргізуге конкурста жеңіске жеткен ұйымдар жүргізеді.

Көшелер мен өтпе жолдардың бойында орналасқан немесе жүріс бөлігінен көгалдармен бөлінген және тұрғын үйлердің, аула аумақтарының, мекемелердің, кәсіпорындардың, сауда және қызмет көрсету объектілерінің кіреберістерінен, сондай-ақ жағалау қоршауларына іргелес тротуарлардан тікелей шығатын жолдары жоқ тротуарларды жинауды жүріс бөлігін жинауды және күтіп ұстауды жүзеге асыратын ұйымдар жүргізеді.

Қоғамдық жолаушылар көлігінің аялдама алаңдарындағы аялдама кешендерін және оларға іргелес аумақтарды тазалауды және жууды олардың иелері жүзеге асырады.

Бес метр радиуста қала көшелерінен іргелес, бөлінген аумақтарды, оларға кіреберістерді жинау мен күтіп-ұстауды меншігінде және пайдалануында бөлінген аумақтарда орналасқан құрылыстар орналасқан заңды және жеке тұлғалар дербес немесе ұйымдармен шарт бойынша қамтамасыз етеді.

Жарнама конструкцияларынан бес метр радиуста жеке тұрған жарнама объектілеріне іргелес аумақтарды жинауды жарнама конструкцияларының меншік иелері және олармен шарт бойынша жинауды жүзеге асыратын ұйымдар қамтамасыз етеді.

Тротуарларда орналасқан дінгектер мен сыртқы жарықтандыру тірек қондырғыларының және байланыс желісінің айналасын тазалауды тротуарларды тазалауға жауапты ұйымдар жүргізеді.

Трансформаторлық немесе тарату қосалқы станцияларына, жер үстінде орындалатын жылумен жабдықтау желілеріне және автоматты режимде (қызмет

көрсетуші персоналсыз) жұмыс істейтін басқа да инженерлік құрылыстарға (зақымдануды болдырмау үшін), сондай-ақ электр беру желілерінің тіректеріне іргелес аумақтарды жинауды осы объектілердің меншік иелері қамтамасыз етеді. Жер үсті құбырларының астындағы күзет аймақтарының аумақтарын жинау мен күтіп ұстауды желілердің меншік иелері қамтамасыз етеді.

Параграф 3. Жинау және әкету қалдықтардың.

"Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" Санитариялық қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығына сәйкес - ҚТҚ жинауға арналған контейнерлер қақпақтармен жабдықталады. Елді мекендерде контейнерлік алаң уақытша қоныстарды (вахталық кенттер, стационарлық емес объектілер мен құрылыстар) қоспағанда, тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар объектілерінен, спорт алаңдарынан және халықтың демалатын орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналастырылады.

Жеке және заңды тұлғаларға, жинау жөніндегі ұйымдарға жол берілмейді:

1) аумақты санитарлық тазалау жұмыстарын орындау кезінде қоқысты көшелердің жүріс бөлігіне және жолдарға ауыстыруға;

2) магистральдардың, көшелер мен өтпелердің жүру бөлігіне орамшілік өтпелерден, аула аумақтарынан, кәсіпорындар, ұйымдар аумақтарынан, құрылыс алаңдарынан, сауда объектілерінен тазартылатын қарды шығаруға немесе орнын ауыстыруға;

3) қарды жинау кезінде жасыл желектерді зақымдау және жою;

4) жол жиегіндегі қар үйінділерін қалыптастыру кезінде тротуарлар мен көгалдарға қарды жылжыту;

5) қар білігін жинағаннан кейін жүріс бөлігіндегі қарды шығару және жинау;

6) нөсер қабылдағыштарда қар білігін жинау;

7) қарды, мұзды және қоқысты ағызу құбырларының шұңқырларына тастау;

8) жағалау аймағының аумағында қоқысты, кірді, ластанған қарды, мұзды, тазартылмаған өнеркәсіптік және шаруашылық-тұрмыстық ағындарды төгу;

9) смета мен тұрмыстық қоқысты суағар коллекторларына, жаңбыр қабылдайтын құдықтарға және арық жүйесіне тастау;

10) ағаштар мен бұталардың кесек бөлігіне жапырақтарды тырмалау.

Жапырақ құлау кезеңінде бөлінген аумақтарды жинауға жауапты ұйымдар көшелер мен магистральдар, аула аумақтары бойындағы көгалдардан құлаған жапырақтарды тырмалап, әкетеді.

Саябақтардағы, орман саябақтарындағы, бақтардағы, скверлердегі, бульварлардағы және басқа да жасыл аймақтардағы жолдарды жинау кезінде жеке және заңды

тұлғаларға биіктігі отыз сантиметрден аспайтын, химиялық реагенттері жоқ қарды жасыл желектердің сақталуы және еріген сулардың ағуын қамтамасыз ету шартымен осы мақсаттар үшін алдын ала дайындалған алаңдарға уақытша жинауға жол беріледі.

Жүріс бөлігінің шетінен қарды жинау және шығару осы көшенің немесе өтпе жолдың жүріс бөлігін тазалауға жауапты жеке және заңды тұлғалардың күшімен жүргізіледі.

Жеке және заңды тұлғалардың көшелері мен өткелдерінің, тротуарлары мен аула аумақтарының жүру бөлігінде жинау жұмыстарын жүргізу технологиясы мен режимдері ауа-райына қарамастан көлік құралдары мен жаяу жүргіншілердің кедергісіз қозғалысын қамтамасыз етеді.

Жеке және заңды тұлғалар жолдардың, көшелердің, өткелдердің, тротуарлардың жүріс бөлігінен тазартылған қар жол жиектеріне және көшелер мен өткелдердің науа бөлігіне қар үйінділері түрінде қар массасын уақытша сақтау үшін, ал кіреберістер мен ғимараттарға кіреберістерден, баспалдақ жиектерінен – жаяу жүргіншілердің өтуіне және көліктің өтуіне кедергі келтірмейтін орындарға ауысады.

Көліктің бір жақты қозғалысы бар көшелер мен өтпелерде, оның ішінде скверлер, көгалдар және бетон блоктар түріндегі бөлу жолағы бар магистральдарда, жүру бөлігін сыпыру басталатын аймақтар, қарды шығару жөніндегі ұйымдар қардан және мұздан борттық тасқа дейін қыс бойы тұрақты түрде тазартылады.

Жеке және заңды тұлғалар қарды әкетуді арнайы дайындалған алаңдарға жүзеге асырады.

Құрылыс алаңдарын, жұмыстарға арналған учаскелерді жайластыруды жеке және заңды тұлғалар "Құрылыс өндірісі. Кәсіпорындардың, ғимараттар мен құрылыстардың құрылысын ұйымдастыру" СН РК 1.03-00-2011 талаптарына сәйкес жүргізеді.

Параграф 4. Қағидалардың талаптарын бұзғаны үшін жауапкершілік

Меншік нысанына қарамастан жеке және заңды тұлғалар осы Қағидалардың талаптарын бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жауапкершілікке тартылады.

7. НЕГІЗГІ БӨЛІК (1)

7.1 Ырғыз ауданы бойынша ҚТҚ полигондарының сипаттамасы

Қалдықтарды көму полигоны (бұдан әрі – полигон/қоқыс үйіндісі) деп Экологиялық , Құрылыс және санитариялық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес келетін қалдықтарды алып қою ниетінсіз оларды тұрақты орналастырудың арнайы жабдықталған орны түсініледі.

ҚТҚ полигоны оларды оқшаулауға және залалсыздандыруға арналған арнайы құрылым болып табылады, ҚОҚ-дағы санитарлық сенімділікке және халық үшін

эпидемиологиялық қауіпсіздікке кепілдік береді. ҚТҚ жинау арнайы контейнерлерде (көп қабатты құрылыс және ұйымдар) және жеке үй иелеріне тиесілі бір реттік контейнерлерде (сөмкелер, қораптар және т.б.) жүзеге асырылады. Қалдықтарды көлікке тиеу механикалық немесе қолмен жүзеге асырылады. Тұрмыстық және коммуналдық жинақтау фактісі бойынша жиілігі кемінде бес күнде бір рет жиналады. ҚТҚ жиналатын орындардан полигонға дейін тасымалдау мамандандырылған автокөлік құралымен жүргізіледі.

Қауіпті емес қалдықтар полигондарында қауіпті қалдықтарды көмуге тыйым салынады. ҚТҚ полигонында ҚР Экологиялық кодексінің 301-бабының 1-тармағын қабылдауға тыйым салынған қалдықтарды жинауға жол берілмейді.

Ақтөбе облысының Ырғыз ауданы бойынша дамудың бас жоспарының бағдарламасы шеңберінде қатты - тұрмыстық қалдықтар полигондарын одан әрі салудан немесе реконструкциялаудан (рекультивациялаудан) жобалық-сметалық құжаттаманың жұмыс жобасын әзірлеу көзделген. Сондай-ақ, Ырғыз ауданын дамытудың Бас жоспарына сәйкес әрбір ауылдық округ бойынша 2025-2028 жылдарға арналған ЖСҚ әзірлеу үшін жергілікті бюджет қаражатынан бөлінді.

ҚТҚ полигондарына (полигондарға) қызмет көрсететін кәсіпорын Ақтөбе облысы Ырғыз ауданына қызмет көрсететін бөгде ұйымдар болып табылады. Пайдалануға қатты тұрмыстық қалдықтарды үнемі тазалау, жинау, шығару тасымалдау және көму кіреді. Объектінің орналасқан жерінде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жоқ.

ҚТҚ полигондарының мәліметтері (ҚТҚ шығаруға арналған жергілікті үйінділер)
Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы Ырғыз ауылдық округі бойынша көрсетілген:

1. Ырғыз ауылдық округі;

Ырғыз ауылдық округі:

Қысқаша мәліметтер мәліметтер полигонның ҚТҚ а/о Ырғыз Кесте № 1

№	Бастапқы деректер	Атауы
1	2	3
Бірліктер өлшемдер		
№	бастапқы деректер	атауы
1	Заңдық мекенжайы	Ақтөбе облыс, Ырғыз ауданы, Ырғыз ауылы
2	5,0 Га	Жер учаскесінің ауданы (S)
3	02-025-003-311	Жер учаскесінің кадастрлық нөмірі
4	Жер учаскесінің меншік иесі	"Ырғыз әкімдігінің аппараты" ММ БСН: 961240001610
5	Нысаналы пайдалануы	ҚТҚ полигонын салу және ұйымдастыру үшін
6	Бөлінетін	Жер учаскесінің бөлінгіштігі
7	Тұрғындар саны	7000 тұрғын
8	(м3) деректер жоқ	Жинақталған ҚТҚ нақты көлемі

9	Жыл бойы	Жұмыс режимі
10	2018 жыл	Пайдалану
11	Қызмет көрсету	"Ырғыз әкімдігінің аппараты" ММ

2024 жылғы жағдай бойынша Ырғыз ауылының 7000-ға жуық тұрғыны бар. ҚТҚ полигоны Ырғыз ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі: 02-025-003-311 және 2018 жылы пайдалануға берілген.

Қойма алаңы – полигонның негізгі құрылымы. Ол ҚТҚ полигоны аумағының шамамен 85-95% алады. Қойма алаңы ҚТҚ қабылдау бойынша жұмыстарды қамтамасыз етуді ескере отырып, пайдалану кезектеріне бөлінген. ҚТҚ полигонының жобалық-сметалық құжаттамасын әзірлеу 2027-2028 жылдарға қарастырылған.

Қолданыстағы негізгі мәселелер:

- ҚТҚ полигонының аумағы қоршалмаған;
- Қалдықтарды ретсіз сақтау;
- Коммуналдық қалдықтар түрлері және жіктемелері бойынша сұрыпталмайды;
- Жолдарды уақытылы және жүйелі тазалау жоқ;
- Заманауи инженерлік-техникалық конструкциялармен жабдықталмаған;
- Қосымша қолмен/механикалық гидротехникалық құрылыстар қарастырылмаған;

Жолдар олардың шешімдер және перспектива:

- ҚТҚ полигонының аумағы өртке қарсы қауіпсіздік нормаларына сәйкес кіру/шығу үшін қарастырылуы тиіс параметрлермен қоршалуы тиіс.;
- Қалдықтарды ретсіз жинауға жол бермеу. Ұқыпты қоймалау және біркелкі сақтау аумақты 30% үнемдеуге әкеледі;
- Коммуналдық қалдықтарды олардың шығу тегі бойынша сұрыптау қажет;
- Тұрғындар арасында аса қауіпті жұқпалы аурулардың алдын алу мақсатында ҚТҚ полигоны аумағында мал жаюға жол бермеу;
- Егер жобалық-сметалық құжаттаманың жұмыс жобасында ескерілсе, аймақтық даму жоспарының сәйкестігін қалпына келтіру қажеттілігін қарастыру.

Негізгі техникалық және технологиялық шешімдер. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау арнайы контейнерлерде (көп қабатты құрылыстар) және жеке үй иелеріне тиесілі бір реттік контейнерлерде (қаптар, қораптар және т.б.) жүзеге асырылады. Қалдықтарды көлікке тиеу механикалық немесе қолмен жүзеге асырылады. Тұрмыстық және коммуналдық қызметтер жылына кемінде бір рет жиілікпен жиналады үш күн. ҚТҚ жинақталған жерлерден полигонға дейін тасымалдау мамандандырылған автокөлікпен жүзеге асырылады.

ҚТҚ полигоны мыналарға арналған арнайы құрылыс болып табылады оларды оқшаулау және залалсыздандыру ҚОҚ-да санитарлық сенімділікке және халықтың эпидемиологиялық қауіпсіздігіне кепілдік береді. Полигонда тығыздау, минералдану, газдың бөліну динамикасын ескере отырып, қатты қалдықтардың статистикалық тұрақтылығы қамтамасыз етіледі.

Полигонның ерекшеліктері мыналар болып табылады: кіреберіс жол, сақтау орны. Полигон ҚТҚ – бұл рұқсат етілген табиғатты қорғау ғимарат, кедесідей үш маңызды функцияларды орындайды:

- қалдықтарды жинау;
- олардың қоймалау;
- қоршаған ортаны ластануға жол бермеу.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 350-бабына сәйкес қолданыстағы полигондарға қойылатын жаңа негізгі экологиялық талаптар:

1. Қалдықтарды қоныстану аумақтары шегінде, орман-саябақ, курорттық, емдеу - сауықтыру, рекреациялық және су қорғау аймақтарының аумақтарында, ауыз сумен және шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау мақсатында пайдаланылатын жерасты су объектілерінің су жинау алаңдарында, сондай-ақ тарихи-мәдени мұра объектілеріне жатқызылған аумақтарда көмуге тыйым салынады.

2. Пайдалы қазбалар жатқан жерлерде қалдықтарды көмуге және пайдалы қазбалар жатқан жерлердің ластану қаупі және тау-кен жұмыстарын жүргізу қауіпсіздігі туындаған жағдайларда тау-кен жұмыстарын жүргізуге тыйым салынады.

3. Тек қауіпті емес қалдықтар ғана алдын ала өңдеусіз көмілуі мүмкін.

4. Қауіпті қалдықтар көмілгенге дейін залалсыздандырылуы, тұрақтандырылуы және осындай қалдықтардың қауіпті қасиеттерін төмендететін немесе жоятын басқа да әсер ету әдістеріне ұшырауы тиіс.

5. Тұрмыстық қатты қалдықтарды алдын ала сұрыптамай көмуге тыйым салынады.

6. Қалдықтарды жинақтауға немесе көмуге арналған арнайы белгіленген орындардан тыс жинауға тыйым салынады.

7.2 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдау

Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы инфрақұрылымның жай-күйі туралы жалпы мәліметтер (бөлек жинау, қалдықтарды тасымалдауға арналған мамандандырылған жабдықтар, сұрыптау, қайта өңдеу қондырғылары, қатты тұрмыстық қалдықтар полигондары)

Халықаралық тәжірибеде қатты тұрмыстық қалдықтар үш бөлікке жіктеледі, олар қатты тұрмыстық қалдықтардың жалпы құрамын құрайтын, бірақ қайта өңдеу және / немесе көму тәсілдерімен ерекшеленетін үш "қалдық ағынына" сәйкес келеді.

1. Коммуналдық қалдықтар.

2. Қауіпті ҚТҚ – адам өмірінің нәтижесінде пайда болатын тұтыну қалдықтары, сондай-ақ құрамы мен қасиеттері бойынша қауіпті қалдықтарға жатқызылуы мүмкін түзілу сипаты ұқсас өндірістік қалдықтар. Оларға келесі қалдықтар жатады:

- пайдаланылғандары батареялар және аккумуляторлар;
- пайдаланылған электрлік және электрондық жабдық;

- құрамында сынап барлар қалдықтар (люминесцентті шамдар және термометрлер);
- медициналық және ветеринариялық қалдықтар;
- қалдықтар тұрмыстық химия;
- қалдықтар, құрамында бар асбест;
- тіршілік әрекеті нәтижесінде пайда болатын басқа да қауіпті қалдықтар адамның.

3. Басқа ҚТҚ - қауіпті емес және сонымен бірге аралас деп жіктеуге болмайтын қалдықтар, өйткені оларды жинау, шығару және кәдеге жарату үшін басқа да қалдықтарды пайдалану қажет. тәсілдерді, қарағанда үшін бірінші ағынның. "Басқа ҚТҚ-ға" келесі қалдықтар жатқызылды:

- құрылыс қалдықтар;
- ірі габаритті қалдықтар;
- автомобильдер, субъектілер кәдеге жарату;
- пайдаланылғандары автомобильдік шиналар;
- қалдықтар бастап қайта өңдеу ағынды сулардың.

Ырғыз ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың қазіргі жағдайы туралы ақпарат Ұлттық статистика бюросының сайтынан алынды <https://stat.gov.kz/ru/> / "Талдау" Ұлттық статистика бюросының ақпараттық-талдау жүйесінің <https://taldau.stat.gov.kz/ru> сондай-ақ жергілікті атқарушы органдар мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі ("Ақтөбе облысының экология департаменті" РММ) ұсынған мәліметтер.

2024 жылы Ырғыз ауданында коммуналдық қалдықтарды қоғамдық жинаумен және шығарумен айналысатын кәсіпорындар мен ұйымдардың саны, үшінші тарап ұйымдары шығарумен айналысады.

2021-2024 жылдар аралығында Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша жиналған және тасымалданған коммуналдық қалдықтардың көлемі. № 10 кестеде келтірілген. (Ақпарат жоқ, мәліметтер мен мәліметтер жоқ). Көлем қалдықтарды полигондарға өз бетінше шығаруды жүзеге асыратын кәсіпорындардың қалдықтарын ескере отырып ұсынылған.

Көлем жиналған және тасымалданған коммуналдық ҚТҚ 2021-2024 ж

Кесте № 10

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Коммуналдық қалдықтар ҚТҚ	Жыл			
1	2	3	4	5	6
№	атауы	2021	2022	2023	2024
1	Жиналған коммуналдық ҚТҚ	-	-	-	-
2		-	-		-

	Тасымалданған коммуналдық ҚТҚ			-	
	Барлығы:				

2021-2024 жылдар аралығындағы Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша тұрғындардың саны мен саны. № 11 кестеде көрсетілген. Аудан бойынша тұрғындардың саны статистикалық мәліметтерге сәйкес шығарылды (Қазақстан Республикасының Статистика бюросы).

Тұрғындар тұрғындардың

Кесте № 11

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Аудан/қала/ облыс	Жыл			
1	2	3	4	5	6
№	атауы	2021	2022	2023	2024
1	Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы	-	-	-	15000
	Барлығы:				15000

2024 жылы Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер саны № 12 кестеде көрсетілген. (Ақпарат жоқ, мәліметтер мен мәліметтер жоқ).

Саны контейнерлерді ҚТҚ

Кесте № 12

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Аудан/қала/ облыс	Жыл			
1	2	3	4	5	6
№	Атауы	2021	2022	2023	2024
1	Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы	-	-	-	-
	Барлығы:				

2024 жылы Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында құрамында сынап бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлердің саны № 13 кестеде көрсетілген. (Ақпарат жоқ, мәліметтер мен мәліметтер жоқ).

Саны контейнерлерді үшін жинау құрамында сынап бар қалдықтардың

Кесте № 13

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Аудан/қала/ облыс	Жыл			
1	2	3	4	5	6
№	атауы	2021	2022	2023	2024

1	Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы	-	-	-	-
	Барлығы:				

Ырғыз ауданында ҚТҚ алаңдарында қалдықтарды бөлек жинау жүргізілмейді. Қалдықтар тікелей ҚТҚ полигондарында қолмен сұрыпталады. Саны және түрлері бөлек жиналған қалдықтардың үшін 2024 жыл жылы Ырғыз ауданында жалпы көлемі 26000 т құрайды деректер № 6 кестеде келтірілген.

Жалпы көлем жиналған және тасымалданған қалдықтардың бойынша түрлеріне
Кесте № 14

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Атауы	2024 жыл	
1	2	3	4
№	Түрлері қалдықтардың	Саны	Ескертпе
Бірліктер өлшемдер			
№	Түрлері және фракциялар компоненттердің қалдықтардың	(мың) тонна	Ескертпе
1	Тағамдық қалдықтар	7,5 (7500)	Емес сұрыпталған
2	Қағаз қалдықтары, картон, қалдықтар қағаздар	-	Жоқ деректер
3	Шыны сынығымен	-	Жоқ деректер
4	Қалдықтар пластмассалар, пластиктен және с.с.	-	Жоқ деректер
5	Электрондық және электрлік жабдық	-	Жоқ деректер
6	Металдар	-	Емес сұрыпталған
7	Автошиналар	0,5 (500)	Емес сұрыпталған
8	Киім, тоқыма	-	Емес сұрыпталған
9	Қалдықтар тазалау көшелердің	7,5 (7500)	Емес сұрыпталған
10	Қалдықтар базарлардың	2,5 (2500)	Емес сұрыпталған
11	Өзгелері аралас қалдықтар	8 (8000)	Емес сұрыпталған
	Барлығы:	26000 б.	

7.3 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданында қалдықтардың морфологиялық құрамы

МЖТ7 зерттеуіне сәйкес Ақтөбе облысының Ырғыз ауданындағы коммуналдық қалдықтар құрамындағы негізгі фракциялар тамақ қалдықтары, макулатура және пластмасса болып табылады (№ 15 кесте). Бұл ретте едәуір бөлігі (21%- 25%) басқа қалдықтарға жатқызылған, оның құрамына тоқыма, ағаш, сүйек, былғары, резеңке, бақша, көше, гигиена құралдары және т. б. кіреді.

Қазіргі уақытта Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында қатты тұрмыстық қалдықтардың тағамдық фракциясын қайта өңдеу бойынша тәжірибелер мен қондырғылар жоқ. Осыған байланысты барлық биологиялық ыдырайтын қалдықтар, соның ішінде тамақ қалдықтары, көшелердегі сметалар, ҚТҚ құрамындағы бау-бақша қалдықтары полигондарға түседі. Қоқыс газы, оның ішінде биологиялық ыдырайтын қалдықтардың ыдырауы кезінде пайда болатын жанғыш метан полигондарда өрттер мен жарылыстарға әкелуі мүмкін.

Түрлері бойынша қалдықтардың морфологиялық құрамы

Кесте № 15

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданы

№	Атауы	2023 жыл	
1	2	3	4
№	Қалдықтардың түрлері	%	Ескертпе
Өлшем бірлігі			
№	Қалдықтардың компоненттердің Түрлері және фракциялар	%	Ескертпе
1	Тағамдық қалдықтар	34%	-
2	Қалдықтар пластмассалар, пластиктен және с.с.	25%	-
3	Қағаз қалдықтары, картон, қалдықтар қағаздар	21%	-
4	Шыны сынығымен	7%	-
5	Киім, тоқыма	2,5%	-
6	Металл	2,5%	-
7	Ағаш	2,5%	-
8	Өзгелері аралас қалдықтар	5,5%	-
	Барлығы:	100%	

Осылайша, биологиялық ыдырайтын (тамақ) қалдықтарды қайта өңдеу Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында қалдықтарды басқару жүйесін дамытудың өзекті бағыттарының бірі болып табылады.

Жыл бойына қалдықтардың морфологиялық құрамы аздап өзгереді. Жазғы-күзгі кезеңде тамақ қалдықтары фракциясының 1-2%-ға ұлғаюы мүмкін. Қыс мезгілінде фракциялар өсімдік қалдықтары болмайды.

7.4 Ақтөбе облысы Ырғыз ауданында бекітілген ҚТҚ тарифтері мен нормалары

Қазіргі уақытта жергілікті өкілді органға (Аудандық мәслихатқа) қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару тарифтерін және қатты тұрмыстық қалдықтардың (ҚТҚ) түзілу, жинақталу нормаларын бекіту үшін құжаттар пакеті дайындалуда. Яғни, тарифтерді бекіту сатысында.

Кесте № 16

№	Атауы	Өлшем бірліктері	Есептік бірлік	Есептік көрсеткіш
1	2	3	4	5
Өлшем бірлігі				
№	Атауы	Белгіленуі	Белгіленуі	Белгіленуі
1	Нормалар және білім беру жинақтар коммуналдық қалдықтардың арналған біреуден тұрғынның КПТУ (абаттандырылған)	Жылдық көлем жылы текшелерде	м3	<u>1,83</u>
2	Коммуналдық қалдықтардың жинақталуының түзілу нормалары арналған біреуден тұрғынның ТЖ (абаттандырылмаған жеке меншік сектор)	Жылдық көлем жылы текшелерде	м3	<u>1,75</u>
3	Тариф арналған әкету ҚТҚ жылы ай арналған біреуден тұрғынның КПТУ (абаттандырылған)	Айлық көлем жылы теңге	теңге/ай	<u>345 теңге</u>
4	Тариф арналған әкету ҚТҚ жылы ай арналған біреуден тұрғынның ТЖ (абаттандырылмаған жеке меншік сектор)	Айлық көлем жылы теңге	теңге/ай	<u>330 теңге</u>
5	Тариф арналған әкету ҚТҚ үшін заңды тұлғалар үшін 1 рейс/м3 (оның ішінде бюджеттік және бюджеттік ұшулар үшін) мемлекеттік органдардың мекемелердің)	1 м3/(1 рейс)	теңге/ай	<u>1750 теңге</u>
6	Жылдық тариф арналған бірлікке	-	-	<u>2264 теңге</u>

8. НЕГІЗГІ БӨЛІК (2)

8.1 Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар:

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту үшін мынадай шараларды орындау қажет:

- Ырғыз ауданындағы халықты қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту;

- ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу және бәсекелестік негізде конкурстар өткізу;
- экономикалық негізделген тарифтерді бекіту;
- тарифтің жиналуын арттыру;

- қалдықтарды жинауға арналған контейнерлік алаңдарды санитарлық нормаларға сәйкес келтіру. Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату. Қоқыс таситын көліктер паркін және басқа да қажетті техниканы жаңарту.

Халықты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтермен қамту:

Ақтөбе облысы Ырғыз ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау жөніндегі қызметтермен қамту тек жеке тұлғалардың ғана емес, сонымен қатар заңды тұлғалардың да қызметтерімен толық қамту есебінен қамтамасыз етіледі. Осы учаскелерге қызмет көрсету үшін ЖАО анықтаған МВО.

Ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу және бәсекелестік негізде конкурстар өткізу:

ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтердің сапасын арттыру үшін коммуналдық қалдықтарды басқаруға бәсекелестік негізде ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу қажет.

Нарыққа қатысушыларды айқындау бойынша конкурс (тендер) өткізу кезінде ЖАО ҚР ЭК және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес ЖАО үшін талаптарды белгілейтін болады. ҚТҚ жинау және тасымалдаумен қызметі ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес келетін мамандандырылған кәсіпорындар айналысуы тиіс.

Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай контейнерлік алаңдарды санитариялық нормаларға сәйкес келтіру, жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату

Құрылыс түріне байланысты коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесі келесідей ұйымдастырылады:

Көп қабатты құрылыс аудандарында:

- тұрғын аймақтарда контейнерлік алаңдарды жабдықтау;
- стандартты контейнерлерді орнатыңыз;
- қалдықтарды шығару үшін жиналатын қалдықтардың тығыздығын арттыру үшін престеу жүйесі бар қоқыс таситын көліктерді пайдаланыңыз.

Жеке құрылыс аудандарында:

- арнайы контейнерлерді орнатыңыз;

- қалдықтарды шығару үшін үлкен көлемді және жоғары қысу қабілеті бар қоқыс таситын көліктерді пайдаланыңыз.

КП санитарлық нормаларына сәйкес келтіру үшін келесі іс шаралар орындалады:

- Үй иелерінің, ұйымдардың, мәдени-бұқаралық мекемелердің, демалыс аймақтарының аумағында көлік үшін кіреберістері бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орналастыру үшін арнайы алаңдар бөлінсін. Алаңды қатты жабынмен орналастыруға және қалдықтарды желмен тарату (тарату) мүмкіндігін болдырмайтын, бірақ кемінде 1,5 м биіктікке дейін үш жағынан қоршауға.

Контейнерлік алаң тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар объектілерінен, спорт алаңдарынан және халықтың демалыс орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналастырылсын. Қалыптасқан құрылыс аудандарында, санитариялық алшақтықтарды сақтау мүмкіндігі болмаған кезде, қашықтықтар ЖАО-ның, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның аумақтық бөлімшелерінің, объектілердің меншік иелерінің және басқа да мүдделі тұлғалардың қатысуымен комиссиялық түрде белгіленеді.

Коммуналдық қалдықтарды шығару кесте бойынша жүзеге асырылатын болады.

Коммуналдық қалдықтарды тасымалдау шығындарын азайту үшін белгіленген санитарлық және табиғатты қорғау талаптарына сәйкес келетін қалдықтарды шығарудың минималды жиілігі қабылданады.

Шығару жиілігін белгілеу кезінде коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін, олардың морфологиялық құрамын, жинау үшін қолданылатын контейнерлердің түрі мен санын (контейнерлер арқылы жинау кезінде) назарға алған жөн.

Қалдықтардың әрбір санаты (фракциясы, түрі) үшін бөлек жинау кезінде әкетудің өзіндік кезеңділігі айқындалады.

Қалдықтарды контейнерлерде 0oC және одан төмен температурада сақтау мерзімі – үш тәуліктен аспайды, оң температурада - бір тәуліктен аспайды.

Жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне және оларды сақтау мерзіміне байланысты жүргізіледі. Контейнерлерді жаңарту кезінде заманауи еуроконтейнерлерді сатып алу жоспарлануда.

Пластмасса, қағаз және картон қалдықтары көліктің барлық түрлерімен тасымалданады. Шыны ыдыстың қалдықтары бүлінуді болдырмауға бағытталған шараларды қабылдай отырып, көліктің кез келген түрімен тасымалданады. Шыны ыдыстың қалдықтарын тасымалдау, тиеу және түсіру кезінде олардың сақталуын, механикалық әсерлерден қорғалуын қамтамасыз ететін шаралар қабылдау қажет.

Осы бағдарлама шеңберінде ЖАО контейнерлер паркін жаңарту, толықтыру, контейнерлік алаңдарды жөндеу және оларды санитарлық нормалар мен заңнама талаптарына сәйкес келтіру жоспарлануда.

8.2 Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар

Бөлек жинау жүйесін жетілдіру үшін мынадай шараларды орындау қажет:

- барлық КП-да ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету;
- коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру;
- арнайы орындарды ұйымдастыру және КГО мен халықта пайда болатын құрылыс қалдықтарын тасымалдау үшін мамандандырылған компанияны анықтау.

Барлық КП-да ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету.

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптарға сәйкес (ҚР ЭГТРМ М. А. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы, 8-тармақ) ЖАО мыналарды қамтамасыз етеді:

- халық санына, қалдықтардың жинақталу нормаларына, оларды сақтау мерзімдеріне және басқа да қажетті факторларға сүйене отырып айқындалатын контейнерлік алаңдарда бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (кемінде 2) орнату.

КП-да, кем дегенде, қалдықтар құрғақ және дымқыл фракцияларға бөлінуі керек. Құрғақ фракция қағаздан, картоннан, металдан, пластиктен және шыныдан тұрады. Ылғал фракция тамақ қалдықтарынан, органикалық заттардан, аралас қалдықтардан және үй шаруашылығының қалдықтарына ұқсас табиғаты мен құрамы бойынша қалдықтардан және т. б. тұрады.

Талдау кезінде барлық КП-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылмағаны анықталды.

Пластмассаны, қағазды және әйнекті бөлек жинауды енгізу үшін барлық КП-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылады.

Контейнерлер саны білім беру және жинау көлеміне, түгендеу нәтижелері мен тұратын адамдар санына сәйкес әр алаң үшін жеке есептелетін болады.

Бөлек жинау жүйесін дамыту кезінде бөлек жиналған қалдықтардың қалдықтарды басқарудың барлық келесі кезеңдерінде араласпауын қамтамасыз ету қажет. Сондай-ақ, қалдықтардың әр санаты (фракциясы, түрі) үшін олардың шығарылу жиілігін анықтау қажет.

8.3 Ерекше қалдықтарды қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар

Қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту үшін мынадай іс-шараларды орындау қажет:

- жеке санаттар бойынша қалдықтардың пайда болу көлемінен халықтың және заңды тұлғалардың қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту: қайталама шикізат (пластик, қағаз және шыны); құрылыс қалдықтары; ірі габаритті қалдықтар; коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері;

- Ақтөбе облысы Ырғыз ауданында қызметін жүзеге асыратын қалдықтарды қалпына келтіру жөніндегі мамандандырылған кәсіпорындармен өзара іс-қимылды күшейту;

- қалдықтарды қайта өңдеу бойынша жұмыс істеп тұрған өндірістерді дамытуды және қайталама шикізатты қайта өңдеу және кәдеге жарату жөніндегі қуаттарды құруды ынталандыру.

Қалдықтарды бөлек жинау жүйесі бойынша қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту жөніндегі іс-шаралар.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін қоқыс сұрыптау кешеніне жобалық құжаттаманы келісу, сұрыптау желісін салу және пайдалануға беру үшін жер учаскесін бөлу жөніндегі іс-қимылдар жеделдетілетін болады.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін бөлек жиналған фракцияларды немесе МСК сұрыпталған қайталама шикізатты өңірдегі қолданыстағы мамандандырылған кәсіпорындарда қайта өңдеу, болмаған жағдайда басқа өңірлерге немесе елдерге жіберу қажет.

Кейіннен алынған шикізатты дайын өнімге дейін өңдеуді ұйымдастыру және қарастыру ұсынылады. Қазіргі уақытта қайта өңдеуге арналған қондырғыларды ТМД елдерінің жеткізушілері кең ассортиментте және қолайлы бағамен ұсынады.

Қайталама шикізат (Қағаз, картон, пластик, шыны және т.б.) дайын өнімді одан әрі өңдеу және өндіру үшін мамандандырылған кәсіпорындарға берілетін болады.

Қағаз және картон қалдықтарын қалпына келтіру жаңа бұйымдарды (қағаз және картон, эковат, құрылыс материалдары) өндіру үшін физикалық, химиялық және басқа да тәсілдермен жүзеге асырылады.

Пластмасса қалдықтарын қалпына келтіруді технологиялық процестердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін технологиялар мен жабдықтарды қолдана отырып, мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады;

Шыны ыдыстың қалдықтарын қалпына келтіру қоршаған орта үшін қауіпсіздік талаптарын сақтау шартымен жүзеге асырылады:

қайта пайдалануға арналған шыны ыдыстың қалдықтарын дайындау (сұрыптау, жуу, өңдеу);

жаңа өнім өндірумен механикалық және термиялық әдістермен (шыны жүн, шыны ыдыс, шыны талшық, плитка және басқалар);

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері қауіпті қалдықтар үшін мамандандырылған кәсіпорындарға кәдеге жарату үшін жіберілетін болады.

Тамақ қалдықтары

Жеке жиналған биологиялық ыдырайтын ҚТҚ фракциялары, негізінен тамақ және органикалық қалдықтар аэробты немесе анаэробты әдіспен өңделуі керек. Сондай-ақ, бұл қалдықтарды кәріз-тазарту станцияларының шламымен бірге қайта өңдеу мүмкіндігі қарастырылады. Бүгінгі таңда органикалық қалдықтарды кәдеге жарату мен

қайта өңдеудің әртүрлі технологиялары бар, олардың ішінде: биогаз алу, компосттау және басқалар.

ҚТҚ ыдырауының табиғи әдісіне компосттау жатады. Компосттау-бұл табиғи биологиялық ыдырауға негізделген қалдықтарды қайта өңдеу технологиясы.

Органикалық қалдықтарды компосттау тікелей үй шаруашылығында да, орталықтан да болуы мүмкін. Тікелей үй шаруашылықтарында компосттау тек компост шұңқырларында немесе арнайы компост машиналарын қолдану арқылы жүзеге асырылады. Орталықтандырылған компосттау кезінде тұтынушылар органикалық заттарды бөлек жинауды қамтамасыз етеді, содан кейін олар арнайы жабдықталған алаңдарға немесе компост төселетін сүрлем мұнараларына шығарылады. Кейіннен мұндай компост ауыл шаруашылығының қажеттіліктері үшін қолданылады. Биологиялық ыдырайтын қалдықтардың көп мөлшері пайда болатын және қосалқы шаруашылық бар ұйымдар мен мекемелерде (мысалы, мектептерде) компосттау жеке-жеке жүргізілуі мүмкін.

Ірі және құрылыс қалдықтары

Жинау пункттеріндегі ірі габаритті қалдықтардан қауіпті фракцияларды алып тастау, содан кейін Мамандандырылған ұйымдарға қайта өңдеуге және/немесе кәдеге жаратуға жіберу қажет.

Аралас құрылыс қалдықтарын жинау орнында қайта өңделген шикізат пен қауіпті компоненттерді алу арқылы сұрыптау керек. Бөлек сұрыптау керек: ағаш; қағаз және картон; металл (бөлек қара және түсті металдар); минералды қалдықтар (тас, құрылыс тасы және кірпіш, сылақ, бетон, гипс, қаңылтыр шыны және т.б.); темірбетон және бетон бөлшектері.

Ірі құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін ұсақтау және сұрыптау кешендері қолданылады.

Қауіпті құрылыс қалдықтарына мыналар жатады:

1) құрамында асбест – шифер немесе этернит, асбест-цемент плиталары, асбест-цемент құбырлары, оқшаулағыш материалдар және т. б. бар қалдықтар.;

2) бояулар, лактар, желімдер, шайырлар қалдықтары, оның ішінде құрамында бос ыдыс және аталған қалдықтарға малынған материалдар және т. б.;

3) құрамында мұнай өнімдері бар қалдықтар-құрамында асфальт шайырлары және т. б. бар сіңдірілген оқшаулағыш материалдар.;

4) ластанған топырақ.

Қауіпті құрылыс қалдықтары бөлек жиналады және әрі қарай қайта өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған компанияларға беріледі.

8.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар

Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету үшін келесі шараларды орындау қажет:

- Құрылыс және пайдалануға беру;
- ҚТҚ ескі полигонының жерлерін кезең-кезеңімен қалпына келтіру және қалпына келтіру;
- рұқсат етілмеген полигондарды анықтау және жою.

Одан әрі қайта өңдеуге жатпайтын сұрыпталғаннан кейін коммуналдық қалдықтарды (ҚТҚ) көму жаңа карталарда жүзеге асырылатын болады.

Ескі полигон аумағында қабылдауды, сұрыптауды қамтитын инфрақұрылымды көздеу қажет, содан кейін ғана ҚТҚ-ның қалдық бөліктерін көму қажет.

Заңнаманың талаптарына сәйкес қолданыстағы ҚТҚ полигоны аумағының жерлерін кезең-кезеңімен қалпына келтіру және қалпына келтіру жүргізілетін болады. Қолданыстағы ҚТҚ полигонын жабуға экологиялық рұқсат алғаннан кейін ғана жол беріледі. Қалдықтарды көму полигоны қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның және санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мемлекеттік органның лауазымды адамдары жергілікті жерде қорытынды тексеруді орындағаннан, полигон иесі берген барлық ақпаратты бағалағаннан және полигонның жабылуын мақұлдағаны туралы хабардар еткеннен кейін ғана жабық деп қарауға болады.

Полигон жабылғаннан кейін полигон иесі аумақты рекультивациялауды жүзеге асыруы және бес жыл ішінде қоқыс газы мен фильтрат шығарындыларына мониторинг жүргізуі тиіс. Бұзылған жерлерді қалпына келтіруге және кейіннен мониторинг жүргізуге арналған қаражат полигонның тарату қорынан түседі. Полигон иесі жобаның шарттарына сәйкес полигонды рекультивациялауды орындағаннан және орындалған жұмыстар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның қатысуымен қабылдау комиссиясының актісімен қабылданғаннан кейін иесі қоршаған ортаға мониторинг жүргізуді тоқтатады.

Полигонды залалсыздандырудың қолданыстағы жалпы қабылданған әдістемесі мынадай кезеңдерді қамтиды: полигонның қауіптілік дәрежесін анықтау; баламалы нұсқаларды бағалау; залалсыздандыру және рекультивациялау технологиясын әзірлеу.

Рұқсат етілмеген полигондарды рекультивациялау бойынша техникалық шешімдер рекультивациядан кейін аумақтың функционалдық мақсатына және пайдаланылуына байланысты қабылданады.

8.5 Коммуналдық қалдықтардың жалпы көрсеткіштері бойынша бар проблемалар

Ырғыз ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкессіздіктер мен проблемалар анықталды.

1. Контейнерлер мен контейнерлік алаңдардың белгіленген стандарттарға сәйкес келмеуі.

Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 02 желтоқсандағы № 482 "Қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті

түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптарды бекіту туралы" бұйрығының талаптары орындалмайды. Атап айтқанда, 2-тарауға, 8-тармаққа, пп сәйкес.4 контейнерлік алаңдардың біркелкі құрылысын қамтамасыз ету қажет. Контейнерлік алаңдар бөлек жинауға арналған контейнерлермен жабдықталуы керек, саны кемінде 2.

2. ҚТҚ контейнерлерінің кейбір алаңдарында контейнерлер саны жеткіліксіз.

Ақтөбе облысының Ырғыз ауданында белгілі бір контейнерлік алаңдарда контейнерлер тапшылығы байқалады. Сондай-ақ, жеке секторда контейнерлік алаңдардың ішінара болмауы ұйымдастырылған орынның (алаң, арнайы контейнер) болмауына байланысты коммуналдық қалдықтарды шығару жағдайынубықтырады.

3. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинаудың болмауы.

Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 "Қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптарды бекіту туралы" бұйрығының талаптары орындалмайды.

Жеке және заңды тұлғалар ірі габаритті және габаритті емес қалдықтарды, оның ішінде құрылыс, ағаш қалдықтарын ҚТҚ қалдықтары жиналатын орындарға әкетеді, бұл "Коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 Бұйрығының 18-тармағына және 3-тармағына қайшы келеді.3 ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар". Сондай-ақ, алаңшалардың көпшілігі ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар"3.1-тармақта көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

4. Елді мекендерді қоқыс шығаратын ұйымдармен жеткіліксіз қамту.

Ырғыз ауданының құрамына кіретін елді мекендердің ~26%-ы санкцияланған орындарға қалдықтарды жинаумен және шығарумен қамтылған.

5. ҚТҚ полигонын жеткіліксіз абаттандыру.

ҚТҚ полигоны "Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық - эпидемиологиялық талаптар" Санитариялық қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығының 64, 65, 111-тармақтарына сәйкес келмейді.

6. Қоқыс шығаратын машиналарда GPS трекерлерінің болмауы.

Кодекстің 368-бабы 4-тармағының 2-тармақшасына сәйкес "Тұрмыстық қатты қалдықтарды тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері тиісті қызметтер көрсету кезінде осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген көлік құралдарын "Қазақстан Республикасының қоршаған ортасы мен табиғи ресурстарының жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі" ақпараттық жүйесіне қосылған спутниктік навигациялық жүйелермен жабдықтауға және оларды қолдауға тиіс".

7. ҚТҚ шығаруға арналған контейнерлер саны жеткіліксіз.

ҚТҚ шығаруды толық және уақтылы қамтамасыз ету үшін мемлекеттік және әлеуметтік объектілер үшін контейнерлер сатып алуды ұйымдастыру қажет.

8. ҚТҚ бойынша бар контейнерлердің саны туралы мәлімет жоқ.

Дұрыс басқаруды есепке алуды анықтау және ҚТҚ шығару схемасын құру үшін ҚТҚ контейнерлерінің саны бойынша жүйелік есеп құру қажет.

8.6 Мақсаттар және міндеттер. Қалдықтарды басқару бағдарламасының нысаналы көрсеткіштері

Бағдарламаның мақсаты Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Облыстың Ырғыз ауданының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау және шығару бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру болып табылады.

Ырғыз ауданының елді мекендері үшін коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасының мақсаты экологиялық әсерді барынша азайтуға, қалдықтармен жұмыс істеу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, оларды қайта өңдеу дәрежесін арттыруға және қоғамдық денсаулыққа жәрдемдесуге бағытталған қалдықтарды басқарудың тиімді және орнықты жүйесін құру болып табылады.

Қалдықтарды басқару Кодекстің 19-бөлімімен реттеледі. Қалдықтарды басқару саласындағы негізгі қағидалар 328-бапта сипатталған:

- иерархия принципі;
- көзге жақындық принципі;
- қалдықтарды дайындаушының жауапкершілік принципі;
- қалдықтарды өндірушілердің кеңейтілген міндеттемелері.

Кодекстің 329-бабына сәйкес иерархия қағидаты қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі мынадай шараларды білдіреді:

1. Қалдықтардың пайда болуын болдырмау;
2. Қалдықтарды қайта пайдалануға дайындау;
3. Қалдықтарды қайта өңдеу;
4. Қалдықтарды кәдеге жарату;
5. Қалдықтарды жою. Бағдарламаның Міндеттері:

1 қала халқын қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;

2 қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру;

3 коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту, оның ішінде спецификалық (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтар, ЭЕҰ және т. б.);

4 коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету;

5 коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың мәдениеті мен хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту.

Бағдарламаның мақсаты мен қалдықтар иерархиясы принципіне сүйене отырып, Бағдарламаның келесі негізгі (бірінші кезектегі) міндеттері ұсынылады:

1-міндет. Қолданыстағы талаптарға сәйкес контейнерлер мен контейнерлік алаңдарды жабдықтау.

Мақсаты: контейнерлер мен контейнерлік алаңдардың кодекс талаптарына сәйкестігі, ҚР СТ 3780-2022 " қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар" және "өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық - эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларына сәйкес.

Мақсаттың негіздемесі: контейнерлер мен контейнерлік алаңдардың қалдықтарды басқару саласындағы заңнама талаптарына сәйкестігін негіздеу коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесінің тиімді және заңды жұмыс істеуін қамтамасыз ету тұрғысынан маңызды.

2-міндет. Ірі габаритті, габаритті емес қалдықтар, оның ішінде құрылыс және ағаш қалдықтары мәселесін шешу.

Міндеттің мақсаты: ҚР заңнамасын сақтау, ресурстарды тұрақты басқару, экологиялық әсерді азайту және материалдарды тиімді пайдалану үшін айналмалы экономикаға жәрдемдесу.

Мақсаттың негіздемесі: экологиялық әсерді төмендетуге, қоршаған ортаның ластануын болдырмауға және табиғи ресурстарды сақтауға ықпал ету, мұндай қалдықтарды тиімді басқару ресурстарды өңдеуді және қайта пайдалануды қоса алғанда, ресурстармен жұмыс істеудің тұрақты жүйесін қалыптастыруға ықпал етеді, бұл жаңа материалдар мен полигондардың көлемін тұтынуды азайту үшін маңызды. Бұл мәселені шешуге ынталандырылған дөңгелек экономика тұрақты және жауапты тұтынуға ықпал ете отырып, материалдарды пайдаланудың тұйық циклдерін қалыптастыруға ықпал етеді.

3-міндет. Техниканы GPS-трекерлермен жабдықтау.

Міндеттің мақсаты: қоқысты жинау және кәдеге жарату процесінің тиімділігі мен бақылауын арттыру.

Тапсырманы негіздеу: GPS трекерлері қоқыс шығару маршруттарын жоспарлау мен тағайындауды оңтайландыруға мүмкіндік береді. Олар қоқыс таситын көліктердің орналасқан жерін нақты уақытша бақылауды қамтамасыз етеді және оңтайлы маршруттардың кешігуі немесе ауытқуы жағдайында басқарушы қызметтер дереу қажетті шараларды қабылдай алады. PS трекерлері қоқыс таситын көліктердің ұрлануын немесе рұқсатсыз пайдаланылуын болдырмауға көмектеседі.

Тапсырма 4. ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес Ырғыз ауданында ҚТҚ полигонын жайластыру.

Міндеттің мақсаты: қатты тұрмыстық қалдықтарды кәдеге жарату және өңдеу жөніндегі заңнаманың барлық талаптарын сақтай отырып, Ырғыз ауданында ҚТҚ полигонын жайластыруды қамтамасыз ету.

Мақсаттың негіздемесі: осы міндеттегі заңнамалық талаптарды сақтау қалдықтарды өңдеу процестерінің заңдар мен нормативтерде көзделген қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау стандарттарына сәйкес келуін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, бұл тәсіл қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы заңдылықты сақтауға ықпал етеді.

Тапсырма 5. Коммуналдық қалдықтардың және олардың құрамдас бөліктерінің стихиялық үйінділерін табу және жою.

Міндеттің мақсаты: заңсыз және орынсыз орындарды анықтау, сондай-ақ оларды кейіннен тиімді жою.

Міндеттің негіздемесі: қоршаған ортаның жай-күйін жақсарту, ластанудың алдын алу және қоғамдық және табиғи кеңістіктерде тазалықты сақтау, сондай-ақ қоғамдағы қалдықтарды басқаруға жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру.

9. ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІК

9.1 Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

Мақсаттарға қол жеткізу және міндеттерді орындау үшін қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны (ҚББ) іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді.

Іс-шаралар жоспары міндеттер мен көрсеткіштер бойынша топтастырылған, мерзімдері мен жауапты орындаушылар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу мақсатында Бағдарламаның барлық жауапты орындаушыларының жұмыстарына кешенді көзқарас пен үйлестіруді қамтамасыз етеді.

Іс-шаралар жоспарын түзету мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған кезде қажеттілігіне қарай жүзеге асырылады. Мониторинг нәтижелері бойынша осы бағдарламаның қойылған мақсаттарына, міндеттері мен

нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізу мүмкін болмаған жағдайда өзге де іс-шаралар айқындалады және анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылданады.

Мониторинг нәтижелері бойынша ТКШ бөлімі:

1) бағдарламалардың белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында жоспарланған іс-шараларды іске асырудың (өзге де іс-шараларды айқындаудың) тиімділігін арттыру;

2) анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылдау.

ТКШ бөлімі Бағдарламаның тапсырыс берушісі ретінде келесі функцияларды жүзеге асырады:

1) бағдарламаның барлық орындаушыларының іс-қимылын үйлестіре отырып, Ырғыз ауданы аумағында коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы міндеттерді шешуге бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілді қалыптастырады және қамтамасыз етеді;

2) бағдарламаны бюджет қаражаты есебінен іске асыруға арналған қаржылық шығындар бойынша Ақтөбе облысының әкімдігімен өзара іс-қимыл жасайды;

3) коммуналдық қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі субъектілермен, мемлекеттік мекемелермен, әлеуметтік объектілермен, заңды тұлғалармен, дара кәсіпкерлермен, жеке тұлғалармен Бағдарлама іс-шараларын іске асыру мәселелері бойынша өзара іс-қимылды жүзеге асырады;

4) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылуына мониторингті жүзеге асырады, отырыстарда талқылау үшін мониторинг нәтижелерін шығарады;

5) бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттілігін негіздей отырып, іс-шараларды, нысаналы көрсеткіштерді, Бағдарлама іс-шараларын іске асыруға арналған шығындарды түзетуді, оның ішінде келіп түскен ұсыныстар негізінде жүзеге асырады;

6) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысын тексеруге қатысады;

7) Бағдарламаны, сондай-ақ іске асыру барысы туралы ақпаратты орналастырады.

9.2 Бағдарламаны іске асыру мониторингі

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаның іске асырылуын бақылауды "Ақтөбе облысы Ырғыз ауданының сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" ММ басшылығы жүзеге асырады.

Бағдарламаның мониторингі Бағдарламаны іске асыру есебін қалыптастыру жолымен жүзеге асырылады.

Есепте іске асырылған іс-шаралардың сипаттамасы, қол жеткізілген нәтижелер, оларды іске асыруға бағытталған қаржы қаражатының нақты көлемі, сондай-ақ іс-шаралардың орындалмау себептері және есепті кезеңге жоспарланған нәтижелердің болмауы баяндалады.

Бағдарламаның мониторингі өткен жылдың қорытындысы бойынша жылына бір рет жүзеге асырылатын болады.

Бағдарлама мен оны іске асыру жөніндегі есептер жалпыға қолжетімді Интернет-ресурста орналастыру арқылы жұртшылыққа қолжетімді болады.

9.3 Қажетті ресурстар

Бағдарлама мен іс-шараларды қаржыландыру:

- * мемлекеттік және жергілікті бюджет,

- * жеке инвестициялар,

- * халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаты,

- * Екінші деңгейдегі банктердің кредиттері және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздер.

Ұсынылған бағдарламаны іске асыруға және белгіленген табиғат қорғау іс-шараларын орындауға арналған қаржылық шығындарды бюджет қаражаты есебінен ҚР ЭК 29-бабына сәйкес жүзеге асыру жоспарлануда. Бұл тетік осы іс-шаралар жоспарын әзірлеу және бекіту жылының алдындағы үш жыл ішінде жергілікті бюджетке түскен қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлем сомасынан кем емес көлемде қаражатты пайдалануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру бойынша ұсынылатын іс-шараларды Ақтөбе облысының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізу жоспарлануда, оны облыс әкімдігі ҚР ЭК 4-қосымшасында көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгілік тізбесін негізге ала отырып, үш жылдық перспективаға әзірлейді, оған:

- қалдықтардың кез келген түрін, оның ішінде иесіз қалдықтарды жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, пайдалану және қайта өңдеу жөніндегі технологияларды енгізу;

- зауыттарды, цехтар мен өндірістерді салу, реконструкциялау, қондырғыларды сатып алу және пайдалану:

- қалдықтардың кез келген түрін сақтауға арналған полигондар;

- қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, сұрыптау, кәдеге жарату және көму бойынша;

- қайталама материалдық ресурстарды жинау және қайта өңдеу бойынша;

- қалдықтардан пайдалы компоненттерді алуға байланысты шикізатты немесе дайын өнімді (байыту қалдықтарын, аршылған және сыйатын жыныстарды, күл қождарын, металлургиялық қождарды, техногендік минералды түзілімдерді қайта өңдеу) алу бойынша;

- қалдықтардың түзілу және орналастыру көлемін барынша азайтуға бағытталған жабдықтар мен технологиялық процестерді реконструкциялау, жаңғырту.

Бағдарламаны қаржыландыру көздері бюджет, оның ішінде Кодекстің 29-бабына сәйкес тікелей шетелдік және отандық инвестициялар, өндірушілердің (импорттаушылардың) Кеңейтілген Міндеттемелерінің Операторы, отандық, халықаралық қаржы экономикалық ұйымдарының гранттары болуы мүмкін.

Әрбір іс-шара үшін қажетті ресурстар "Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында" белгіленген.

9.4 Күтілетін әлеуметтік-экономикалық әсер

Бағдарламаны іске асыру Ақтөбе облысы Ырғыз ауданының экологиялық жағдайын жақсартып және қаланың нысаналы көрсеткіштерін және коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы ЖАО қызметін арттырады.

Бағдарламаны іске асыру барысында мынадай түйінді нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

- * коммуналдық шығындарды басқару жүйесін ҚР заңнамасының талаптарына сәйкестендіру;

- * Коммуналдық қалдықтарды жинау және шығарумен 100% қамту;

- * білім беру көзінен бөлек алым енгізу;

- * қоқыс сұрыптау кешенінің құрылысы;

- * органикалық, ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеуді дамыту;

- * Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы бойынша ескі полигондардың аумағын рекультивациялауды жүзеге асыру;

- * Ырғыз ауданы халқының коммуналдық қалдықтармен дұрыс жұмыс істеу туралы хабардарлық деңгейін арттыру және мәдениетін арттыру.

Осылайша, осы бағдарлама шеңберінде іс-шаралар кешенін іске асыру Ырғыз ауданы бойынша коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын арттырады, ҚТҚ жинау, сұрыптау және қайта өңдеу санын ұлғайтады және қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға мүмкіндік береді, тиісінше қаланың нысаналы көрсеткіштерін арттырады. Жалпы, бағдарлама Ақтөбе облысы Ырғыз ауданы азаматтарының өмір сүру сапасы мен жағдайын айтарлықтай жақсартуға ықпал ететін болады.

9.5 ҚББ бағдарламасының іс-шаралар жоспары

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары "қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 21 шілдедегі № 264 бұйрығына сәйкес жасалады және әзірленеді.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарына САПАНЫҢ экологиялық нормативтеріне, қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне, аумақтарды

дамыту бағдарламаларына және тиісті облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың елді мекендерінің бас жоспарларына қол жеткізуге бағытталған қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар енгізіледі.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс шаралар жоспарының жобасын қарау кезінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс шараларды іріктеу үшін мынадай параметрлер ескеріледі:

1) өңірдің қоршаған ортасының ағымдағы жай-күйі (оның ішінде өңірдің қоршаған ортасының жай-күйіне экологиялық мониторинг, зертханалық зерттеулер, нәтижелер деректері);

2) экология, қоршаған ортаны қорғау саласындағы тарихи проблемалық мәселелер, сондай-ақ оларды шешу жөніндегі іс-шаралар орындалмаған жағдайда экологиялық залал тәуекелдері (болжанатын ауқымдар);

3) экологиялық проблемаларды жоюдың қолданыстағы тәсілдері, әдістері, оның ішінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ұсынылатын іс-шараларға балама тәсілдер мен әдістер;

4) қоршаған ортаның, оның ішінде халықтың денсаулығы үшін сапасын арттырудың болжамды экологиялық әсері;

5) қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізудің болжамды нәтижелері;

6) нақты іс-шараны іске асыру құнының есептері;

7) қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу және бекіту жылының алдындағы үш жыл ішінде жергілікті бюджетке түскен қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы сомалары бойынша ақпарат;

8) қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды іске асырудың өзге де мәселелері (жұмыс орындарын құру, тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді жергілікті жеткізушілерді тарту, импортты алмастыру, өзгесі).

Осы жобамен орналастырылатын қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуды қамтамасыз ететін мынадай іс-шаралар ұсынылады. Осы жобада осы сәтте және одан әрі перспективамен көзделген қоршаған ортаны қорғау іс-шараларының негізгі жоспарлары:

1. Қалдықтарды жинау және түсіру. Төгілген қалдықтар жұмыс қабатының биіктігі 2 м болатын полигонға Мұқият шашыратылуы керек. Төгілген қалдықтар тегістеледі, тығыздалады, қалыңдығы 0,25 м оқшаулағыш қабатпен жабылады. қалдықтарды түсіру полигонның бүкіл аумағына емес, тек осы уақыт кезеңіне бөлінген карта шегінде жүзеге асырылады.

2. Сақтау. ҚТҚ-ны тәртіпсіз жинауға жол берілмейді. Осындай жұмыстарды ұйымдастырудың арқасында полигонның барлық алаңы, бір картаны қоспағанда, оқшауланған (оқшаулағыш қабатпен жабылған), бұл полигонда жақсы санитарлық жағдай жасайды;

3. Полигон иесі биологиялық ыдырайтын қалдықтарды көму көлемін қысқарту және қоқыс газын жинау және кәдеге жарату жүйелерін орнату арқылы полигондағы метан шығарындыларын азайту жөнінде шаралар қабылдауы тиіс. Тұрмыстық қатты қалдықтар полигондары фильтрат пен қоқыс газын жинауға және бұруға арналған жүйелермен жабдықталуы тиіс;

4. Сұрыптау. Қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау ҚТҚ полигонында орналастырылатын қатты тұрмыстық қалдықтарды азайту мақсатында ҚТҚ полигонына білім беру көздерінен келгенге дейін міндетті процесс;

5. Полигон инженерлік-техникалық конструкциялармен, арнайы машиналармен, жабдықтармен жарақтандырылуы және жеке жабық аумағы болуы тиіс;

6. Қалпына келтіру. Шаруашылық жүргізуге жарамды полигондар үшін пайдаланылған жер мен топырақты қалпына келтіру міндетті болып табылады. Ол міндетті түрде халық пен қоршаған ортаны қорғау үшін ҚТҚ-ны залалсыздандыру процедурасымен бірге жүреді.

Ескерту. Полигондар пайдалану мерзімімен шектелгендіктен, жобаны әзірлеу кезеңінде де оларды рекультивациялау көзделеді. Ол пайдалану мерзімі шықпаған, бірақ қалдықтарды орналастырудың ең жоғары көлеміне қол жеткізілген жағдайда да жүргізіледі. Сондай-ақ, қалпына келтіру процесі өте маңызды, бірақ өте үлкен қаржылық қаражатты қажет етеді, сондықтан қалпына келтіру процесін облыстық атқарушы органмен (облыстық әкімдік) қарастырған жөн.

Қалдықтар полигонының жобасында оны жабу, жерді рекультивациялау, қоршаған ортаға әсер ету мониторингін жүргізу және полигон жабылғаннан кейін ластануды бақылау үшін тарату қорын құру көзделуге тиіс.

10. ҚОСЫМША

Жер учаскесінің құқық иеленушісі туралы мәліметтер (ЕГРЗ)

Фотоматериалдар